

DZIKIE, DOMOWE, GOSPODARCZE... ZWIERZĘTA W ŻYCIU LUDZI.

Zajęcia są proponowane jako część pracy z lekturą „Doktor Dolittle i jego zwierzęta”. Proponowane aktywności wzmacniają kompetencje komunikacyjne uczniów i uczennic poprzez ćwiczenie wypowiadania się na forum, argumentowania, słuchania innych i czekania na swoją kolej oraz pomagają w nauce klasyfikowania obiektów pod względem wybranych cech. Scenariusz wykorzystuje metody aktywne. Tematycznie związany jest z 15. Celem Zrównoważonego Rozwoju, traktującym o ochronie bioróżnorodności na Ziemi.

Czas trwania lekcji: 90 min

Etap edukacyjny: szkoła podstawowa, klasy I-III

Cele lekcji:

a) Dla nauczycielki i nauczyciela

W czasie lekcji uczeń/uczennica:

- będzie nabywać umiejętności współpracy w grupie
- przećwiczy wypowiadanie swojej opinii na zadany temat na forum klasy, argumentowanie oraz słuchanie innych
- dokona klasyfikacji danych obiektów z uwagi na ich cechy

b) Dla uczniów i uczennic

Na dzisiejszych zajęciach:

- porozmawiacie o tym, jaką rolę odgrywają różne zwierzęta (domowe, dzikie) w życiu ludzi
- popracujecie razem w grupie
- poszukacie wspólnych cech różnych obiektów
- nauczycie się wyrażać swoją opinię na dany temat oraz dawać uzasadniające ją argumenty

Pytanie kluczowe:

- Kim są dla nas zwierzęta?
- Jakie role pełnią w życiu człowieka?
- Czy są nam równe?

Metody i formy pracy: ustawianie się na linii, praca w grupach, dyskusja

Materiały dydaktyczne:

- książka „Doktor Dolittle i jego zwierzęta”,
 - pocięte kartki ze zwierzętami z materiału pomocniczego,
 - kartki z napisami „całkowicie się zgadzam” i „zupełnie się nie zgadzam”,
 - taśma malarska lub długi sznurek.
-

Związek z podstawą programową:

a) Edukacja polonistyczna

2. Osiągnięcia w zakresie mówienia. Uczeń 3) wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z przeżyciami, zadaniem, sytuacjami szkolnymi, lekturą czy wydarzeniem kulturalnym.

– „Doktor Dolittle i jego zwierzęta” Hugh Lofting jest lekturą w klasach 1-3.

b) Edukacja matematyczna

6. Osiągnięcia w zakresie stosowania matematyki w sytuacjach życiowych oraz w innych obszarach edukacji. Uczeń: 1) klasyfikuje obiekty i różne elementy środowiska społeczno-przyrodniczego z uwagi na wyodrębnione cechy (...).

Przebieg lekcji:

- 1.** Na początku zajęć przeczytaj uczniom i uczennicom cele lekcji i upewnij się, że są dla nich zrozumiałe. **(5 min)**
- 2.** Zapytaj uczniów i uczennice, czy pamiętają doktora Dolittle. Na początku zadaj im kilka pytań, żeby przygotować ich do rozważań o zwierzętach. Przykładowe pytania, które możesz wykorzystać:
 - a) Jaką specjalną umiejętność miał doktor Dolittle, co potrafił, czego nie potrafili inni ludzie? Czy ktoś chciałby mówić językami zwierząt? Dlaczego? W jaki sposób mogłoby się to Wam przydać?
 - b) Czy macie w domu jakieś zwierzęta? Jakie? A może marzycie, żeby jakieś mieć? A ile zwierząt miał doktor Dolittle? Czy łatwo jest dbać o tyle zwierząt? Czy wszystkie potrzebują tego samego?
 - c) Do czego ludzie wykorzystują zwierzęta? Jakie role mogą one pełnić (zwierzęta gospodarcze, dzięki którym mamy pożywienie; zwierzęta pracujące – transportujące towary, konie ciągnące bryczki, psy przewodnicy niewidomych, zwierzęta pracujące z niepełnosprawnymi lub pomagające chorym np. na cukrzycę, przyjaciele, stróże, psy ratownicy w górach, wodzie, psy pracujące na lotniskach tropiące niebezpieczne substancje itp). Czy wyobrażacie sobie życie bez zwierząt?
 - d) Czy wszystkie zwierzęta lubicie tak samo? Jakie jest Wasze ulubione zwierzę? A jakiego nigdy nie chcielibyście mieć w swoim domu? **(15 min)**

3. Do kolejnego ćwiczenia podziel klasę na grupy 4-5 osobowe. Każdej z nich rozdaj zestaw zwierząt do podziału na grupy według wybranej przez nich kategorii. Poproś, by nie zdradzili jej innym grupom. Nie określaj liczby grup, na które mają być podzielone zwierzęta, zostaw to decyzji uczniów i uczennic. Każda może mieć ich inną liczbę. Kiedy wszystkie grupy skończą, wspólnie postarajcie się odgadnąć kryteria podziału, których użyły grupy. **(10 min)**
4. W drugiej rundzie poproś wszystkie grupy, by teraz te same obrazki podzieliły na 3 grupy według innego kryterium. Ponownie postarajcie się je odgadnąć. **(10 min)**
5. Następnie poproś każdą z grup, żeby wybrała po 4 obrazki i podała je grupie siedzącej po jej lewej stronie, a następnie przyjęła 4 obrazki od grupy siedzącej po prawej. Ostatni raz uczniowie i uczennice dzielą swoje obrazki na dowolną liczbę grup, a następnie wszyscy zgadują kryterium podziału. **(10 min)**
6. Porozmawiaj chwilę, podsumowując ćwiczenie z uczennicami i uczniami. Zapytaj o ich odczucia po pracy w grupach. Czy łatwo było wymyśleć, a następnie uzgodnić jakąś kategorię? Za którym razem było najłatwiej i dlaczego? A które kategorie były najtrudniejsze do odgadnięcia? Czy gdyby była jeszcze jedna runda, mieliby pomysł na inny podział? **(5 min)**
7. Zapowiedz, że przeczytasz krótki fragment z książki „Doktor Dolittle i jego zwierzęta” i daj uczniom i uczennicom chwilę na wyciszenie się. Przeczytaj poniższy fragment na głos (lub daj do przeczytania chętnym). **(5 min)**

„ (...) – Jeśli chcecie sprawić mu przyjemność – podsunęła – podarujcie mu jakieś zwierzę. Na pewno się ucieszy. Dajcie mu jakieś nieznanne stworzenie, jakiego nie spotyka się w ogrodach zoologicznych.

Po tych słowach małpy zapytały:

– A co to są ogrody “zoologiczne”?

Czi-czi wyjaśniła, że to są takie miejsca w krainie Europejczyków, gdzie zwierzęta zamyka się w klatkach, a ludzie przychodzą je tam oglądać.

Małpy ostupiały ze zdumienia. Mówiły do siebie:

– Ci ludzie przypominają nasze bezmyślne dzieci – są głupi i łatwo ich rozbawić. Coś takiego! To znaczy, że to jest więzienie.

fragment książki „Doktor Dolittle i jego zwierzęta” Hugh Lofting, wyd Zysk i S-ka, Poznań 2006, s. 70

8. Zapytaj uczniów i uczennice, czy przypominają sobie ten fragment. W którym momencie przygód doktora Dolittle miała miejsce opisywana sytuacja? Porozmawiaj chwilę o treści fragmentu. Możesz zacząć pytaniami takimi jak: Do czego porównały małpy ogród zoologiczny? Dlaczego? A co powiedziały o ludziach? A co Wy o tym myślicie? Byliście kiedyś w ZOO? Jeśli tak, to czy mieliście podobne odczucia? Co Wam się tam podobało? Podążaj za uczniami i uczennicami i ich wypowiedziami. Możecie na tablicy stworzyć tabelkę z pozytywnymi i negatywnymi stronami ogrodów zoologicznych. **(10min)**

9. Na środku klasy, na podłodze, naklej taśmę malarską lub rozłóż sznurek. Na jednym końcu połóż kartkę z napisem „całkowicie się zgadzam”, a na drugim „zupełnie się nie zgadzam”. Odczytuj poniższe stwierdzenia jedno po drugim i daj uczniom i uczennicom chwilę na ustawienie się wzdłuż linii. Im bliżej staną odpowiedzi „całkowicie się zgadzam”, tym bardziej zgadzają się z usłyszonym stwierdzeniem. Odpowiednio im bliżej będą kartki z napisem „zupełnie się nie zgadzam”, tym mniej zgadzają się z przeczytanym przez Ciebie stwierdzeniem. Za każdym razem zapytaj kilka chętnych osób, dlaczego stoją właśnie w tym miejscu. Daj uczniom i uczennicom szansę na odpowiadanie na argumenty innych. Powiedz również o możliwości zmiany miejsca, jeśli argumenty kolegów i koleżanek ich przekonają. Możesz również zadawać pytania pomocnicze, które ożywią dyskusję. **(15-20 min)**

a) Ogrody zoologiczne powinny zostać zlikwidowane

1. Co się stanie ze zwierzętami, które w ZOO mieszkają, które się w ZOO urodziły?
W jaki sposób dzieci będą się uczyć o różnych zwierzętach mieszkających na świecie?
2. Co innego można zrobić, żeby zoo było bardziej przyjazne dla zwierząt?

b) Dzikie zwierzęta powinniśmy obserwować tylko w ich naturalnym środowisku

1. Co się stanie z puszcami, sawannami, jeśli ludzie masowo będą je odwiedzać?
Czy wciąż będą „naturalnym środowiskiem” zwierząt?
2. Czy wszyscy będą mieli dostęp do takich miejsc? A co z tymi, którzy nie mogą tam dotrzeć, bo są starsi, niepełnosprawni, ubodzy?

c) Zwierząt nie trzeba oglądać na żywo, wystarczą nam filmy

1. Czy to znaczy, że nie warto chronić zagrożonych gatunków, tylko nagrać po kilku przedstawicieli do oglądania dla przyszłych pokoleń?
2. Czy w zoo zwierzęta zachowują się naturalnie?

10. Na koniec zachęć wszystkich do zapisania na małej karteczce jednej myśli, która zostanie z nimi po tych zajęciach (coś nowego, coś ciekawego, coś trudnego, z czym dziś na zajęciach się zetknęli). Jeśli zostanie chwila czasu, można zamiast pisania zrobić rundkę, w której każdy chętny się wypowie. Podziękuj wszystkim za aktywny udział w zajęciach. **(5 min).**

Komentarz metodyczny:

Zajęcia bazują na aktywnym udziale uczniów i uczennic, dlatego ważne jest, by czuli się bezpiecznie, wypowiadając swoje poglądy czy dzieląc się pomysłami. Postaraj się nie wartościować wypowiedzi uczniów i uczennic (z wyjątkiem sytuacji, w których wykraczają poza zasady dobrej komunikacji ustalone w klasie), a podsumowując poszczególne ćwiczenia czy ich etapy – doceniać wkład wszystkich grup czy głosów w dyskusji.

Podkreśl, że celem wspólnej rozmowy nie jest dojście do wspólnego, kompromisowego stanowiska, lecz poznanie, wielu różnych perspektyw i zrozumienie, że można ten sam termin czy temat rozumieć na wiele sposobów. Ważne jest, żeby umieć rozmawiać tak, by z szacunkiem traktować swoich rozmówców, bo nawet jeśli mają inne zdanie, to może ono wzbogacić nasze rozumienie tematu.

polska pomoc

Scenariusz powstał w ramach projektu „Edukacja globalna po reformie, czyli jak włączyć edukację globalną do nowej podstawy programowej dla szkół podstawowych”. Projekt jest współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.” Scenariusz wyraża wyłącznie poglądy autorek i nie może być utożsamiany z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Scenariusz jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska (CC BY 3.0). Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Instytutu Globalnej Odpowiedzialności. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2017. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej. Treść licencji jest dostępna na stronie <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl>.

ANEKS:

Karta z symbolami różnych zwierząt do wycięcia

